

LA BARRETINA

SETMANARI POPULAR, HUMORÍSTICH Y LITERARI
Deslligat de tot partit polítich.

Sortirà cada dissapte

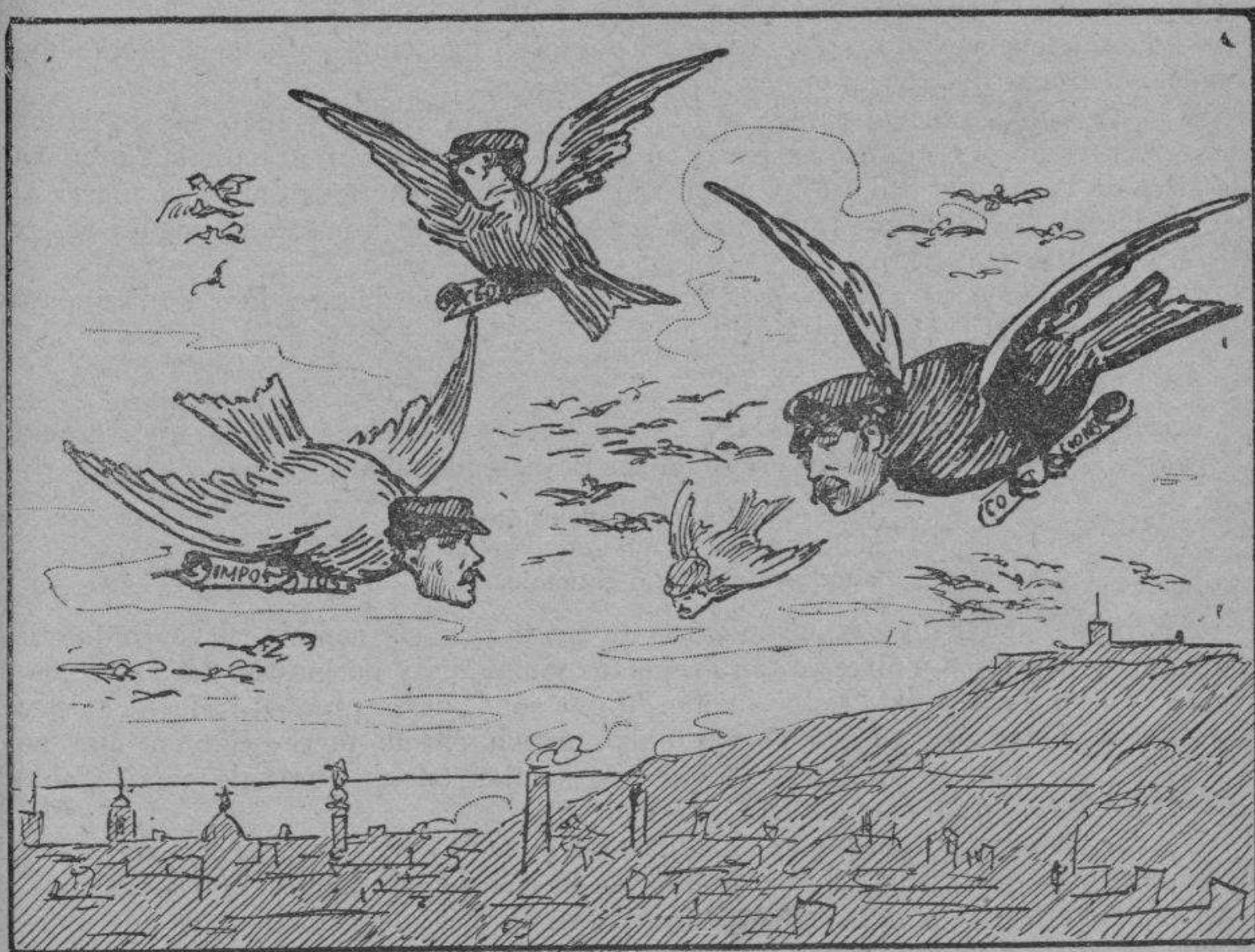
REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Molas, 24 entressol.

Número solt, 5 céntims.

Atrassats, 10 céntims.

SUSCRIPCIÓ: Un any, 3 ptas.—Mitj any, 1'50.

Los suscriptors del interior rebrán lo folletí enquadernat.

PLAGAS DE TOT TEMPS

VUYTÉ FOLLETÍ DE **L'ESTRENO DE LA PRIMERA OBRA**
Ó APUROS D'UN AUTOR NOVELL
QUART FOLLETÍ DEL DRAMA **INCAPACITAT**

LA SETMANA

—Quan temps sense veure'ns, amichs lectors! Com están?... Be, gracias á Deu. Y vosté?... Me 'n alegro. Jo be, gracias.

Y per més que sembli estrany, el modo aquet de presentá'm en que jo 'm pregunto, jo 'm responch, jo m'ho guiso y jo m'ho *como*, com el Juan Palomo del cuento, may ho será tant com una original conversa que vaig sentir aquet dia. Veurán. Se tracta de duas pollas estiradas, casada de poch la una, viuda l'altre de poch dias.

—Ay, Elvira! Quant temps sense veure't! Ja sé que se t'ha mort el marit. Pobret!... Y portas un sombrero encantador.

—*Algo*; no obstant, aquet llas blau jo 'l volía *rosa*... Sis anys que 'ns havíam casat, María, sis anys!

—T'acompanyo en el sentiment, filla... No obstant, el *blau* te cau també com pintat. Hont l'has comprat?

—Al carrer de Fernando... Y 'm deixa cinch criaturetas! Y tant felissos com eram!

—Quan penso que 'l meu idolatrat Lluís també 's pot morir!... Y que 't cau soberanament el negre.

—Pse! Un xich! No obstant, aquet malehit *entredós*... Avuy fa vuyt dias, filla. En aquesta hora l'enterravan. (*S'aixuga 'ls ulls.*)

—Y tant felissa com eras!... Pro veus, posante'l més enllá no 't faría fatxa l'*entredós*.. Y cregas que 't cau el negre.

Y al dir aixó, la recent-casada sentía enveja de la recent-viuda, per lo mona que resultava ab el trajo negre; y allá en lo més fondo de son enteniment pregava als aires de la nit que tinguessin compassió d'ella, emportantse'n al altre barri al seu marit (el seu idolatrat Lluís) d'una pulmonía, donantli ocasió de poguer vestir negre y resultar més guapa...

Oy que la conversa es *macabra*? Macabra y tot, es verdadera. Pro no la aneu á contar al *idolatrat* Lluís de la María...

*

Recordo que al estudiar *Retórica* y llegir autors clássichs, em feyan certa gracia els versos aquells de Calderón, en un de sos dramas inmortals:

y en el mundo, en conclusión,
todos sueñan lo que son,
aunque ninguno lo entiende.

Y al palpar, en *Filosofía*, els misteris qu'entranyan els somnis, al veure que 'ls uns somían despertos y altres están despertos y menjan, y parlan tot dormint, comprenia la gran veritat del "todos sueñan lo que son", hasta prenent la frase al peu de la lletra. Y are vetaquí que, sobres d'aixó, estich en un mare-magnum que no m'entench. He somiat ó ha passat lo que vaig somiar (si es que vaig somiar, eh?) diumenge? Estem ó no estem al Africa? Veurán:

Douchs, estantme diumenge al llit, després de molt cavilar sobres com emplearía els 4,000 duros que treuré, si Deu ho vol, en la rifa de cap de mes, entrá traidorament la senyora Són, y sens demanarme permís, ab més poch-modos qus una gitana, em tancá 'ls ulls, portantme á un país original, es á dir, transformant el meu país en un altre país original y pintoresch. La noble Catalunya, la caballeresca Barcelona, s'havía cambiat en una Catalunya baixa, amarrocada, primitiva; en una Barcelona salvatge, embrutida, amanzegada. Una gent estrambótica, d'instints barbres y maneras semi-chulas, semi-aschantis, ab una quá penjanta y un trasero ro-

donet, y uns cabells tots empastats, y uns vestits plens de llaunas y coloraynas, eran els ídols dels catalans, recordantme 'ls ídols originals que portan els missioners de la Zululandia y la Nigrícia. Las donas, volguent ser homes, ab el sombrero al cap, l'hermilla al cos, la corbata al coll y la poca-vergoanya á la cara. Los homes, volguent ser donas, ab els dits plens d'anells, els cabells de cosmétich, el vestit d'*hechuras* femeninas, la cara d'afeminació. Y per las palmeras del passeig de Colón, tot de micos y monas, cullint dátils y fent monadas...

Y vaig despertá'm. Y respirant ab goig, vaig exclamar: Gracias á Deu que ha estat somni! Barcelona alló?

Y agafo el diari. Y llegeixo: *Toros*. Y m'entero de que no fou somni sinó veritat els ídols aquell de la quía y de las coloraynas; veritat que 20.000 barcelonins (afeminats els uns, mari machos las otras, barbres tots) incensavan á aquells ído's; veritat que 80.000 monas corrian Granvia amunt, Granvia avall, mirant estúpidament als 20.000 incivilisats y fent monadas d'enveja; veritat que Barcelona es la Barcelona baixa, salvatge y embrutida del somni, dich, de la realitat aquella que vaig veure desde 'l llit.

Y al llegir aixó, pensí en las paraulas d'un heretje, que no per 'xó deixava de dir grans veritats: *L'Àfrica comensa als Pirineus*. En Dumas tenia rahó, y no la tenia 'l catalanista aquell qu'en lloch de *Pirineus* posava *Ebre*.

Y aquí de lo que vos deya al comensar: Fou aixó somni meu ó realitat neta? Som ó no som al Àfrica? Barcelona es ó no mitj barbre, que mata *toros* y ovaciona á *toreros*, y mitj mona, mona imitadora de la gent semítica d'enllá del Ebre?

Hi ha qui 'm responga á las preguntas y em trega de dubtes?—MONTBAR.

CRÓNICA HUMORÍSTICA

Ara diu que 'l govern vol,
puig que ja passa de ratlla,
nombrá'ns definitiu *batlle*
(ó be arcalde, si á algú dol.)
—¡Gracia á Deu!—Exclamará
boy unánim Barcelona,
y aquesta *solució* bona
tot bitxo l'aplaudirá.
Perque, vaja, no está be
y no es gayre convenient
que hi hagi arcalde *accident*
quan n'hi pot haver *per sé*.
En Martínez ara sí
que podrá cantar victoria
perque veu qu'es molta historia
á mitjas eix grau tení:
y es veu clar y és positiu
que, molts cops, á l'arcaldía
tot aburrit passa 'l día
per no ser *definitiu*!
Si veu que 'l govern no trova
solució á n'aquest *conflicte*,
com que á fe aixó no es adicte
ne farà una com un cove.

Perque, *vamos*, la rahó
per qui la tinga, es dar *lata*,
deixar, ab calma que mata,
que s'impacienti 'l senyó.
Ho fos del tot, menos mal,
res sé arcalde li faría,
perque, ab tal cárrech, podría
rumbejar ab lo cap alt.
Si d'aixó no 's resol res
quantas voltas dirá 'l pobre
ab la rahó que li sobra,
no poguent aguantar més:
—No vull, si aixís se m'assedia,
ser ja més *accidental*,
ab aixó... torneume 'l ral
perque no vull més comedia.—
Y aixís el pacient senyó,
si aqueix estat gayre dura,
per part certa s'assegura
que 'ns tocará 'l *pirandó*.
Si 'l govern no hi veu remey
y aixó no vol fer ningú,
lo poble mateix, segú,
qu'haurá de *ferse la lley*.

MANXIULA.

LA BARRETINA

FE Y PATRIA

EN LA FESTA DE LA CATEQUÍSTICA DE LA ACADEMIA CATÓLICA DE SABADELL
Al Prefecte de la mateixa l'amich Ramón Picart

Donantli al magí alas, que prou las necessita,
vull veurer sens esforços si al fi podré lograr
contar del mon que 'm volta tot lo mal que m'irrita,
lo que 'm don benhauransa, lo que á mi 'm fa alentar.

Y no es perque jo 'm cregui un sant, no puch pensarhi,
es perque 'l cor m'hi atia, es perque vull á Deu,
perque en lo temps que corre s'ha fet cas necessari
doná lo que pertoqui y á cada hu, lo seu.

Donat eix crit d'alerta, ja res més ambiciono,
confondrer vull las raças d'estúpit Lucifer,
si Deu m'ajut, desd'are de tot cor los perdono
tot quant pugan forjarse, tot quant me pugan fer.

Talment consola l'ànima lo veure que 'n eix dia
sostenen guerra oberta los fermes en relligió,
y que á despit dels *sabis*, celebra ab alegría
la festa Catequística aqueixa Associació.

¡Avant, germans d'ideas! Guerra si volen guerra,
si precis fos, per ella mil y mil cops morir,
no 's diga que flaquejan los homes de la terra;
defensém la fe nostra fins al últim sospir.

¡Oh, sí, avant! no os pari lo ferm de la batalla.
¿De Deu voleu l'ajuda? no falla, la tindreu,
aquell que 'ns abandoni será sols un canalla,
aquell... ni en l'altre vida no podrá veure á Deu.

¡Avant y pit! La testa tant sols per Deu s'abaixa,
pel mon que nos envolta no l'hem pás d'humillá,
ó morts ó á la victoria, ó la fossa ó la faixa,
la lley qu'es de Deu filla, per tot ha de brillá!

Havém de fer que brilli á casa y á la escola,
en mitj de nostras penas, en nostras diversions,
y que de un cap á l'altre abarqui la aureola
de la puresa seva, lo cor de las nacions.

Havem de fer que brilli perque hi fassi posada
dins los cervells ahont forjan injurias los malvats,
y un cop tinguém la raça del tot regenerada
poguer dir: Som patricis de cor, tots som honrats.

Avuy no podem dirho, las sectas qu'en desvari
etern, no més projectan lo poguer perdre cors,
farán, que d'aqueix sigle se'n fassi un corolari
diguent; los de... tal sigle á tot foren traydors.

Traydors van sé á la patria que 'ls vegé naixe un dia,
traydors á qui va darlos la llum y lo saber,
traydors fins á una Mare tant bona com María
traydors... que sols rendían tribut á Lucifer.

Y no ho podém permetre, no, res nos ha de abatre,
y ab prova la mes clara ó ab rahó convincent,
ab obras, ab paraulas y ab tot, hem de rebatre
lo que del nostre segle ne puga di 'l vinent.

No, no ho podem permetre, no crech que ningú hi hagi
que 'n aquest mal consenti, lo més horrible mal,
lo crim al bo horroritza, tant sols com á contagi
cundeix, y pler li dona al propi criminal.

Y criminal deu serne qui á Deu nega y María,
qui traheix á la patria també es un malfactor,
y per nostra desgracia aumenta cada dia
y befa 's fá y escarni de tot lo del Senyor.

Que fem donchs, qui 'ns aguanta? Si Deu no 'ns dona ajuda
pararém en juguina de criminals passions,
y veurém ;Deu no ho fássi! la nostra fe perduda,
y á nostre pobre Espanya arrosegant grillons.

Veurém á la que un dia de mitj mon fou senyora
faltada fins de terra propia pera petjar,
y en mans del masonisme ¡raça avasalladora!
lo que ab sas malas manyas hagi pogut furta,

Veurém en mitj la fosca, á la que energullida
estava de no pondre's dintre sas possessions
lo sol que nos ilumena, lo sol que 'ns dona vida;
y pidolant almoyna, tirats ja sos milions.

Veurém... Val més no veureho; si es cert qu'hem d'arribarhi,
val mes que Deu nos cridi á son diví costat,
mes l'aspirá á la gloria també fora desvari,
¡qui vulga llors que 'l guanyi! aixís Deu ho ha manat.

De sectas prou poblada nostra Nació volguda
no més li falta veure's penjada de un dogal,
avuy resta plorosa, demá potsé abatuda,
y dins de sas entranyas va progresant lo mal.

Lo mal que 'n ella nia no es pas mal contret d'are,
la data ben guardada dintre mon cor la tinch,
la data al recordarla deu fe enrogí la cara
de qui espanyol se diga: fou al any trentacinch.

De 'n mitj de las rogenças y altivas flamaradas
va naixe y pendrer alas l'esperit del terror,
y ja sas malifetas ni poden ser contadas,
no para nit ni dia, sempre amenasador.

Y avuy ab dinamita, demá portant armada
la má que ha de guiarlo d'acer envenenat,
mata, deshonra y taca ab baba condemnada
tot quant veu, toca ó mira, ja siga ó no sagrat.

Y creix y s'envaleta, tot, tot ho desafia,
vil y batallador sempre lo trobareu,
¡Siguemho donchs nosaltres, invoquém á María!
¡Tiremnos á la lluyta, que no 'ns deixarà Deu!

Tiremnos á la lluyta, per escut la Doctrina,
per arma prou potentia l'amor que covém dins,

penó pera guiarnos, la fe que 'ns il·lumina,
botí pera guanyarne, lo cor dels tendres nins.

Y darà pler á l'ánima, lo veure que 'n eix dia
sostenen guerra oberta los fermes en religió
y que á despit dels *sabis* celebra ab alegría
la festa Catequística aqueixa Associació.

Y al crit de ¡Fera guerra! si es que volen guerra,
morint per la fe nostra si fos precis morir,
provém que no flaquejan los homes de la terra
¡per la FE y per la PATRIA, fins al ultim sospir!

JOSEPH ABRIL VIRGILI.

Cor de fera

Drama en tres actes y en vers, original del jove escriptor en Sebastià Bordas.

D'argument casi melodramátich, se sosté bastant durant lo transcurs de la representació, donant á coneixe aptituts suficients pera ser un term puntal de nostra escena. No obstant, creyem que á voltas fan perdre l'interés del argument, algunas tiradas massa llargas de versos qu'encara que 's fan recomanables per la seva fluidés, pesan al actor y als que l'escoitan. Los personatjes de Genís, Quim y Ton son tal volta los més justos, puig los de Joseph y Mateu perden á voltas algo 'l caràcter. No obstant, creyem que si l'autor s'hi fixa pot corretjir aquets defectes, fills de poch coneixement d'escena, y donar uua bona obreta á la ja avuy extensa galería dramática católica.

L'execució molt be per part de los Srs. Sabaté, Campanyá, Quintana (F.) y Quintana (J.) en los papers de Genís, Joseph, Quim, Ton y Francisco. El Sr. Gambús, en lo paper de Mateu, se demostrá molt estudiós, mes trobarem que en las escenas ahont fa gala de son mal cor, era poch sech, poch feréstech, mes aixó es cosa fácil de conseguir y creyem que al donar la segona representació se posará més en caràcter, puig se coneix que té condicions.

En fi, de cor donem un aplauso desde nostras columnas al autor é intérpretes de la mateixa.

JAPET.

L'ENVEJÓS

Corsecat per l'afany de ser més qu'altres
remou lo cel y terra ab greu deliri;
lo goig no sap lo qu'es, puig al trobarlo
lo corch que té arrelat l'anhel l'hi priva;
y al veure devant seu qui 'l sobrepuja
revolca lo seu cos en mitj la terra
y foll ne cerca honors, plers y alegrías
que cauhen per encant, tornats en llágrimas.
Ell no té més Deu, qu'afanys innobles
d'esser més que tothom, mes eixa espera
es sempre un sol desitj, una follía,
que may, may en lo mon com seu ne toca.
No pensa, en son instinct, si per lograrlo
cau al darrer grahó de la baixesa;
per ell no hi ha més Deu que lo que 'l guia,
no pensa si es, jamay, malvat é hipócrita.

Fa via aixís cumplint sa negra estrella
y bestia delirant ab son brí embruta
tot quan per mala sort á son pas toca;
sos mots son escupits y sa rialla
es rialla del infern, folla y rastrera,
que surt del fons del pit per convertirse
en mueca horroritzant que 'l cor esglaya.
Y viu febrós pensant quan prop la fossa,
que sa enveja cumplerta pot tenirne;
y al veure que la mort se li presenta
sa rabia no té fré, tot se cargola,
maléheix á son Deu, llensant espuma,
rebrega de son llit las finas telas,
y diu que vol la vida qu'altres gosan
qu'ell pert ja per moments, que se l'hi escapa
per caure dins l'infern, qu'ab goig l'espera.

FRANCESCH PRADELL.

DE TOT ARREU

—Lo regalo que en lo número passat prometíam á nostres llegidors será una comedia en un acte titulada *Lo gos de presa*, que alcansá ruidós éxit el dia del estreno verificat en la Associació de Catòlics de Sabadell, la primera d'una serie que, ajudant Deu, farem per facilitá á las Societats Catòlicas, la variació en las representacions dramáticas.

Encar que 'l preu de l'obra que oferím al públich es de 1 pesseta, als que siguin llegidors de LA BARRETINA els hi costará la friolera d'un ral.

Aquesta es una de las varias reformas que introduirém agrahts per lo favor que continúan donantnos nostres llegidors.

—En lo Patronat del Obrer se posá en escena lo drama original del malaguanyat Pitarra *Las joyas de la Roser*, y la comedia en un acte del mateix autor *Cura de moro*; la representació á carrech dels Srs. Cuspinera, Marco, Montserrat, Homet, Baldabey, Capestany, Altimira y nen Costanza, fou tan acertada que no 's pot demanar més, la pessa, á causa de varis cambis de pa pers suferts á última hora, va flaquejar en alguuas escenas, no obstant los esforços que hi feren per surtir ayrosos de sos respectius personatjes.

—Ha sigut premiada á Montpellier, obtenint l'únich premi del Certamen de la llengua provensal, rossellonesa y catalana, la distingida poetisa catalana y colaboradora nostra, D.ª Enriqueta Palet de Trullol.

—Demá á la tarde, en lo Saló de las conferencias de St. Lluís Gonçaga de Bethem, tindrà lloch la solemne vetllada que anualment celebra en honor á son angélich patró St. Lluís. Del discurs n'está encarregat lo Dr. Manel Ribas.

—Demá á las vuit de la nit, en lo Centro Moral de Gracia, tindrà lloch la representació del drama en tres actes *La paz del hogar* y la pessa *Café y copa*.

—També en lo teatro dels Lluisos de Gracia se representarán á las cinch de la tarde lo mateix drama *La paz del hogar* y la pessa *La torre dels misteris*.

En aquesta Associació s'está ensajant pera lo día de S. Jaume l'estreno de la sarsuela lletra del Sr. Mas y Casanovas y música del jove Llongueras *La nit de S. Joan*.

De fora

—En lo Centre moral Eulaliense, part de la companyia dramática de l'associació de Sant Lluís Gonçaga de Sant Andrés del Palomar, lo diumenge prop passat posaren en escena lo drama d'en Pradell titulat *Nit de Sanch*, lo jove Pau Sabaté recitá lo monólech original de N. Serra *Justicia humana* y per fi de festa se representá lo juguet del aplaudit autor D. Emanuel Marriera que porta per titol *Lo 33 333*.

L'execució fou bastant bona, sortint molt satisfeta la concurrencia que hi assistí.

—La Joventut Catòlica de Solsona celebrá lo dia de St. Pere una funció en honor á son tutelar S. Lluís Gonçaga, missa de comunió al matí, trisagi cantat á la tarde y al vespre en lo saló d'espectacles del Centre se representá lo drama *Lo secret inviolable* y la pessa *L'home del sach*, publicada en nostre folletí, essent molt aplaudits los joves Riu, Comellas, Roure, Subirá, Viladrich, Vilatorá é Isanta. Tots los actes se vegeren sumament concorreguts rebent los organisadors de aytals festas mo tas felicitacions.

—En lo teatro de la societat catòlica «La Perla del Llobregat», de Gironella, los aficionats del Centre Catòlich de Caserras hi representaren lo bonich drama *Mal d'Amor* y la pessa *L'home del sach*, abdós obras del Sr. Albanell y Vilas, lluhintse tots de debó.

La concurrencia quedá del tot complascuda.

CORRESPONDENCIA

Pere Bragulat.—Cornellana.—Cobrada la suscripció per mitj any.

Pere Huguet.—Reus.—Rebut son import fins á Febrer vinent; los números fa més d'una setmann que se li han servit. Estranyo no siguin en lo seu poder.

Lo cosí del nacre.—Es fluix.

M. Muro-may.—Envihi cosas sevas y no dels altres. Podrem ajuntarlo ab un fulano que conech.

S. Samot.—Lo mateix li dich.

M. de la Roca.—Es insustancial.

Frederich Serra.—Mirarem d'aprofitar l'*Anunci*: la poesia no va.

R. V.—Qui tingui gust que ho vaigi á veure. ¿No sap que l'entrada es libre? Fos pagant ja sería una altra cosa.

J. B.—Es dificultosa.

Avant.—¿Sap que té molta dallonsas, vosté? May hauria dit que las rimas d'en Llambrochs fossin tant admiradas. ¿Si ell ho sapigués que se las fa passar per sevas! Respecte als *Contra-sentits*, li desitjo que mengi

forsa gallons, pero d'aquells que comensan ab ca. ¡Com se coneix que li agradan!

Manel Vilá.—

¡Qu'es trist que morís la Tuyas enmitj de quatre ó cinch fuyas!

La llissó de geografia es més a propósit per en Flammarion que per nosaltres.

Paperina.—S'ha descuydat la solució.

Sala Alas.—Dimoni! També té afició á copiar, vosté? No sortirem de plagiaris!

R. Calderes y Llaunes.—No m'agrada gayre.

Jaume Serra.—Gracias per la noticia, per més que ja 'ns enteraren després de la publicació. ¡Quin paper més ridícul, si 'ls dedicats ho saben!

J. Lleal y Saladrigas, Arnal, Pallaringa y El Canari.—Triarem lo que més convinga.

Joan Vilá Serra.—Los números se li enviaren, com també l'obra, que fou repartida la setmana passada. Dispensi, pero creyem que á horas d'ara los haurá rebut.

PASSATEMPS

Logogrifo numérich

- 1 2 3 4 5 6 — Poble catalá.
 1 5 3 6 5 — Abrich.
 1 2 3 5 — Animal.
 3 2 1 — Totas las cosas ne tenen.
 1 5 — Part del cos.
 6 — Consonant.

CÁsOM

(Las soluciones en el número próxim.)

SOLUCIONS á lo insertat en el número 20

Tarjeta: *Las flors de Maig.*

Quadro numérich:	1	3	5	7
	3	5	7	1
	5	7	1	3
	7	1	3	5
	16	16	16	16

Logogrifo numérich: *Calderón.*

SERVEYS DE LA COMPANYÍA TRASATLÁNTICA DE BARCELONA

Duas expedicions mensuals á Cuba y Méxich, una del Nort y altra del Mediterrani.—Una expedició mensual á Centre América.—Una expedició mensual á Rio de la Plata.—Una expedició mensual al Brasil arribant fins al Pacífich.—Tretze expedicions anyals á Filipinas.—Una expedició mensual á Canarias.—Sis expedicions anyals á Fernando Poó.—156 expedicions anyals entre Cádiz y Tánger, arribant fins á Algeciras y Gibraltar.—Las fechas y escalas s'anunciarán oportunament.

Pera més informes, acudeixi's als Agents de la Companyia.

LLOMBART GERMANS

Fábrica de llibres Comercials, Mostrusris, Facturas y demás del ram. Secció especial per la encuadernació de Missals y llibres monumentals de Cant-Plá.

Casa oberta en l'any 1871.—Forn de la Fonda, 4, travessia del carrer Tarrós.

Per mes comoditat dels nostres clients els models dels llibres es prenen á domicili.

Francisco Bertrán, impresor, Casanova, 13; Barcelona.